

เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ 2550: ภาวะความยากจนและการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรไทย ปีเพาะปลูก 2547/48 ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์อภิชาติ คະลุมเพรย์, Ph.D. 114 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ ภาวะความยากจน และ การกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะ ประสบปัญหาความยากจน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร ปี เพาะปลูก 2547/48 จำนวนทั้งหมด 11,612 ครัวเรือน ในการวิเคราะห์ภาวะความยากจนของครัวเรือน เกษตรใช้ดัชนี เฮฟิจีและค่าสัดส่วนคนจน การวิเคราะห์การกระจายรายได้ใช้ค่าชอร์รี่กและค่า สัมประสิทธิ์จินีเทียม และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะประสบปัญหา ความยากจนใช้แบบจำลองโลจิท

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรที่ประสบปัญหาภาวะความยากจนมากที่สุด ได้แก่ 1) ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาอยู่ในประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 และมีช่วง อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี 2) มีการถือครองที่ดินมากกว่า 1 ประเภท 3) มีขนาดฟาร์มโดยเฉลี่ยประมาณ 10-19 ไร่ 6) อาศัยอยู่นอกเขตชลประทาน 4) อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) มีสัดส่วนฟุ้งหึ่งอยู่ระหว่าง 0.5-0.75 และ 6) ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการทางการเกษตร ส่วนโอกาสในการเข้าอบรมวิชาการทางการ เกษตร และการมีรายได้เงินสดเกษตรกรในฟาร์ม พบว่าส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้มากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะประสบปัญหาความยากจน ได้แก่ โอกาสใน การเข้าอบรมวิชาการทางการเกษตร ทำเลที่ตั้ง ขนาดฟาร์ม กิจกรรมการผลิตทางการเกษตร ระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน เขตพื้นที่ชลประทาน ลักษณะการถือครองที่ดิน สัดส่วนฟุ้งหึ่ง อาชีพของ หัวหน้าครัวเรือน เพศของหัวหน้าครัวเรือน เงินสดจากการเกษตรในฟาร์ม เงินสดจากการเกษตรอื่นๆใน ฟาร์ม และ รายได้จากนอกภาคการเกษตรในฟาร์ม

การศึกษาครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรเพิ่ม โอกาสให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางการเกษตร ที่ถูกต้อง ขยายเขตพื้นที่ชลประทาน สนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน และ ให้การสนับสนุนด้านการตลาด ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการลดปัญหาความยากจน และ การกระจาย รายได้ลงได้

Chalermart Wichienpreed 2007: Poverty Incidence and Income Distribution of Agricultural Households in Crop Year 2004 / 2005 . Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Mr. Apichart Daloonpate, Ph. D. 114 pages.

The objectives of this research were to study economic situations, poverty, and income distribution of agricultural households, and to analyze factors affecting poverty problems. Socio-economic survey data of agricultural households in crop year 2004/05 were used. Poverty was analyzed using FGT index and dependency ratio. Income distribution was analyzed using Shorrocks index and pseudo-factor Gini coefficient. Moreover, the logit model was employed for the analysis of poverty problems.

The results showed that agricultural households found to have poverty problems had the following characteristic: 1) head of the family was male, educated at grade 4 of elementary school, and 41-50 years old 2) land holding more than one type 3) farm size about 10-19 rai 4) living outside irrigation area 5) living in north-eastern Thailand 5) dependency ratio between 0.51-0.75 and 6) never participating in agricultural- knowledge training. In addition, participating opportunities in agricultural knowledge training and cash farm income mainly affected the income distribution among agricultural households.

This research also found that participating opportunities in agricultural knowledge training, region, farm size, agricultural activities, educational level of family head, irrigation area, land holding, dependency ratio, age of family head, gender of the family head, income from additional in-farm activities, and non-agricultural income were factors affecting the households' poverty problems.

This research suggested that the government present should support further agricultural knowledge, increase irrigation areas, support more financial sources and marketing in order to decrease poverty and income distribution problems.